

دستورات عمیق رسول اکرم (ص) در نگاهداری

جامعه و اجتماع

عظمت و بزرگی شارع اسلام در درجه و مرتبه است که عقول بزرگان و عقلای عالم از درک آن عاجز بوده و هر وقت که بتاریخ شخصی آن وجود معظم دقت شود عظمت آن وجود بزرگوار آشکارتر میگردد و هر وقت که یکی از بیانات آن رسول گرامی تأمل مینمائیم توجه ما بعظمت آن وجود مبارک بیشتر جلب میگردد .

بطوریکه خوانندگان عزیز مستحضرنند تشکیل يك امت و يك ملت از کارهای بسیار بزرگ اجتماعی است که البته بایستی مقدمات طولانی داشته باشد و چون آن مقدمات بتدریج و در طول زمان خود بخود وجودش فردی که از هر حیث شایسته گی تشکیل امتی را داشته باشد ظهور میکند و بدیهی است متشکل کردن جماعات و تشکیل ملیت بدست آن فرد ممتاز نیز از امور بسیار بسیار مهم و قابل توجه است که عجالاً در این مقال بعلت آنکه احتیاج بتفصیل دارد از شرح آن میگذریم و فقط بطور اختصار در قسمت دیگری که تابع و دنباله قسمت اول است فی الجمله اشاره ای مینمائیم - پس از آنکه مقدمات ایجاد ملیت فراهم شد و پس از آنکه فرد شایسته ظهور کرد و امتی را متشکل ساخت برای بقای آن امت و حفظ تشکیل آن و جلوگیری از هم پاشیدگی آن امت باید در ضمن مشرعات و قوانین خود دستوراتی که لازم العمل است بدهد تا بتواند آن جامعه را بهمان حال که تشکیل داده بعد از خود نیز نگاهداری کند و رسول اکرم ص که موجود يك امت و يك ملت بود ناچار بود با امر الهی آن جامعه را برای مدتی غیر محدود نگاهدارد تا مصالحی که با مر خدا در بقای آنها است در جامعه

بشریت بوجود آید و یکی از موجبات بقای يك امت حفظ وحدت آنها است زیرا
انزوا و کنار کشیدن افراد هر ملت از جامعه خود بطور قطع موجب از هم پاشیدگی
آن ملت و بالاخره انحلال و نابودی آنها میگردد .

و باین جهت است که رسول اکرم ص فرمود احتیاج اسلام باجتماع بیشتر از
احتیاج اجتماع باسلام است توجه ودقت در این بیان که از بیانات بسیار بسیار عمیق
اجتماعی است ما را بعظمت روح و عمق فکری آن یگانه هادی بشریت هدایت میکنند.
رسول اکرم ص برای نگاهداری اجتماع بیاناتی فرموده است که ضامن وحدت
و تماسک افراد ملت میباشد .

مثلا در باب تضامن و اتحاد افراد اجتماع میفرماید (مثل المؤمنین من توادهم
و تراحمهم کمثل الجسد الواحد اذا اشتکی عضو منه تداعی له سایر الاعضاء بالحمی
والسهر) یعنی مثل مؤمنان در دوستی و برادری و نزدیکی بهم مثل يك جسد است که
اگر عضوی مریض شد سایر اعضاء باعضو مریض بوسیله تب و بیداری همدردی مینمایند.
این بیان مایه شعر معروف سعدی است که میگوید :

بنی آدم اعضای يك پیکرند   که در آفرینش ز يك گوهرند
چه عضوی بدر آورد روزگار   دیگر اعضا را نماند قرار

و همچنین فرموده است (من لم یهتم بامور المسلمین فلیس منهم - کسی که در
امور مسلمانان اهمتاهی نداشته باشد از آنها نیست و باز فرموده است (المؤمن للمؤمن
کالبنیان یشد بعضه بعضاً) مؤمنان برای يك دیگر بمنزله اجزاء يك ساختمان هستند
که هر جزئی از آن تکیه گاه جزء دیگر است .

و ایضاً فرمود - هیچیک از شما مؤمن نیست مگر در وقتی که آنچه را برای
خود میخواهد برای برادر مؤمن خود بخواند - و فرمود هر کس که از اجتماع ولو
بقدر یکوجب خود را کنار و دور نگاهدارد و بمیرد بمردن جاهلیت مرده است این
قیل دستورات از رسول اکرم ص زیاد است که ما در این مقال بهمین چند حدیث
شریف نبوی ص اکتفاء کردیم و چون مردم صدر اول در حیات رسول ص بعبادات علاقه

سیاری نشان میدادند رسول اکرم ص برای آنکه با آنها بفهماند که اسلام تنها عبادت های تکلیفی از قبیل نماز و روزه نیست و مراقبت در حفظ و نگاهداری اجتماع در نزد خدا محبوب تر است بیاناتی دارد که من جمله فرمود نگاه کردن برادر دینی از روی محبت و شوق بهتر از اعتکاف است (اعتکاف یعنی شخص در حال روزه در مسجدی بماند و مشغول نماز و ذکر باشد و در آن مدت از مسجد بیرون نرود) و فرمود .
اصلاح ذاتالبین بهتر از نماز و روزه است و باز فرمود هر کس حاجت برادر خود را انجام دهد مثل آنست که در تمام عمر خدا را خدمت کرده است و باز فرمود هر کس دنبال حاجت برادر خود برود ولو یکساعت چه آن کار را انجام دهد یا ندهد از اعتکاف دوامه بالاتر است و فرمود آیا میخواهید شما را بامری خبردهم که از نماز و روزه بهتر است ؟ عرض کردند - بلی یا رسول الله - فرمود اصلاح ذاتالبین - و بالاتر از آن فرموده است هر کس مانعی را از سر راه مردم رد کند که اگر باشد ناراحتی ایجاد میکند خداوند در نامه عمل او حسناتی مینویسد که موجب رفتن او به بهشت میگردد و فرمود اگر دوفقر بهم برسند و باهم بخوش روئی مصافحه نمایند خداوند هفتاد درجه آمرزش را بین آنها تقسیم میکند و ۹۰ درجه آن سهم کسی است که باخوش روئی بیشتر باشد این احادیث و احادیث بسیار دیگر که در این باب از رسول اکرم ص رسیده در هیچیک از ادیان عالم نیست و بدیهی است هر ملتی که در اتحاد و اتفاق با این درجه برسند بطور قطع هیچگاه مغلوب و ذلیل و بیچاره نخواهند شد و عاقبت تفرقه و بی علاقه گی و بی اعتنائی افراد بمصالح یکدیگر لا محاله بیچارگی و بدبختی و انحلال است.

بنا بر این باید اکیداً گفت دست خدا با جماعت است و باید همه افراد ما دست بدست هم داده تا دست خدا بکممک ما بیاید و در اینموقع که موجبات از هر جهت برای ماملت ایران بخصوص فراهم است و کشور ما بهدایت شاهنشاه بزرگ و خردمند و باتدبیری در شاه راه ترقی افتاده بر ما واجب است که دنبال افکار بلند معظمی قرار گرفته و پیش برویم تا انشاء الله مقام ارجمند گذشته خود را باز یابیم تفرقه و تشتت و باری بهر جهت کردن در کارهای محوله بما بیعلاقه گم بهم که متأسفانه کم کم دارد

عادت میشود از خطرناکترین دردهای اجتماعی است که اگر در ملتی نفوذ کرد لا محاله ساقط خواهد شد و برآستی حیف است ملتی باهوش ملتی با افتخار در موقعی که همه گونه وسائل ترقی برایش فراهم است در فکر خود از طریق جامعه نباشد و هر فردی دنبال کار شخص خود و منافع شخصی خویش برود و بمنافع و مصالح هموطنان و همکیشان خود توجهی نکند و در مقابل ملت شائنه خود را بالایندازد و خود را دستی دستی در سراشیب انحطاط بکشانند - در چنین وضعی بخدا پناه میبریم و باز هم بخداوند رحیم امیدواریم که وسائل تنبیه ما را فراهم فرماید انشاءالله

جعفر الحسینی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی